

Selected Excerpts from Interviews

N (interviews) = 9 coded (from 13 total)

N (quotations)= 3 for each interview

All the data is anonymized and deidentified.

- a) **Quotations coded under the theme "Local community" (Lokalna zajednica) and sub-themes (categories): "General situation in a local community" (Opšta situacija u lokalnoj zajednici), "Position and needs of women in a local community" (Položaj i potrebe žena u lokalnoj zajednici), and "Cooperation/Support of a local government" (Saradnja/podrška lokalne vlasti)**

Interview with XX1 – kodirano ukupno 39 referenci (pokrivenost 15,53%)

Referenca 1: Podtema: Opšta situacija u lokalnoj zajednici

Navest ću pitanje ove naše vode. Možda bi one nešto i pokušale, ali glavne infrastrukture nema. Ako ja sad koja imam obrt, i meni je sezona tri mjeseca – august, septembar, oktobar – ta tri mjeseca nemam vode na česmi. Da je ta struktura OK, ja mislim da bi većina njih se odlučila da nešto de, da nešto radi, da nešto pokrene. Jer ako imam jedan plastenik, a nemam vodu, šta onda da se ja bavim s tim – da propadne. To je problem. Dobro, sad ide neki projekat i mislim da bi gradska voda mogla da dođe kod nas. To će potrajati. To može potrajati 5 – 10 godina. Šta ću ja raditi 5 – 10 godina? Čekati da dođe voda?!

Referenca 2: Podtema: Položaj i potrebe žena u lokalnoj zajednici

Žene su zauzete, zauzete su porodicom, jer to je ipak život na selu. Zauzete su, imaju stoku. Imaju porodicu, pa uvijek je tu još neko, svekrva. Zauzete su, nemaju vremena za sebe, pa kako onda da rade ovo.

Referenca 3: Saradnja/podrška lokalne vlasti

Mi nikad nismo ostali bez negativnog odgovora ili bez podrške. Bilo šta da smo krenuli. Zato bih ja voljela, da postoji, ne mogu nazvati to radionicom. Kad bi postojao neki moralista, pa da onda dođe ženama i da kaže: vi živite u takvoj sredini gdje vas ljudi slušaju, slušaju vaše potrebe. Nemojte se zatvarati. Ne radi mene, radi sebe i svoje djece. Ne moraš ni za svoju djecu, za svoju unučad, nešto će se desiti, biće pozitivnije i biće bolje, neko će prepoznati. Nisu svi koji sjede, samo primaju platu.

Interview with XX2 – kodirano 50 referenci (pokrivenost 19,92%)

Referenca 1: Podtema: Opšta situacija u lokalnoj zajednici

Ovdje nedostaju osnovne stvari. Samo ono normalno za život. Niko ovdje ne traži neke fantazije. Mi nemamo u gradu kino, nemamo pozorište, nemamo ništa.

Referenca 2: Podtema: Problemi i potrebe žena u lokalnoj zajednici

Žene kažu da im policija kao policija u suštini pomogne i da ljudi obično reaguju OK, ali da zakaže Centar za socijalni rad. Ona kada prijavi, policajci dođu, odrade posao, ali Centar za socijalni rad zakaže. Tu su slučajevi. Ali čak je bilo priča da i dole u Domu zdravlja ne dobiju ispravno ljekarsko. Ovdje žene kada se rastanu – evo XX se rastala. Drugačije se gleda na razvedene žene. Nemaju ni neku zaštitu, ni neku podršku!

Referenca 3: Podtema: Saradnja/podrška lokalne vlasti

Visoko su plafoni, a imamo peć koja nije baš najbolja i ne može da zagrije. Načelnik je rekao da će nam nabaviti peć, ali mi hoćemo i da selimo. Preselit ćemo. Plaćamo 160 KM kirije ko da smo ne znam, mjesečno. Pa ćemo preseliti.

Interview with XX3 – kodirano 33 referenci (pokrivenost 13,15%)

Referenca 1: Podtema: Opšta situacija u lokalnoj zajednici

/ (Razvijena lokalna zajednica, ne pominju se opšti problemi, ali su izraženi u romskim naseljima)

Referenca 2: Podtema: Položaj i potrebe žena u lokalnoj zajednici

Ja znam sve jer sam ja jedna Romkinja i živim u toj zajednici, ja sam prošla neki vrstu straha da nešto ne smem reći, nasilje nisam ali neku vrstu straha da ne smem nešto reći jesam prošla. Oni kad steknu poverenje u osobu oni će doći ali žena koja ode i prijavi u policiji ona se boji vratiti u toj kući i sa tim nasilnikom ponovo živjeti, jer će joj još više nasilje i teror praviti u kući i to je veliki problem. Jer su neobrazovane, bez posla, ovise od nasilnika i one se moraju, prisiljene su da se vraćaju i taj strah njih usporava da ne prijave u policiji.

Referenca 3: Podtema: Saradnja/podrška lokalne vlasti

A najveći uspeh mi je bio kad sam dobila ovaj projekat da radimo rasvetu a neki ljudi su mi govorili da neću dobiti to, jer je velika procedura, rekli su mi sa papirlogijom i opštinom da će biti teško to. Ulice u romskoj zajednici baš sam rasvetljenje radila, rekli su mi da će to biti težak rad s opštinom to sve. Ali uz pomoć žena koje su mi bile u skupštini i poznantsva naravno u gradskoj upravi, aradnju jaku dobru imamo i to mi je nekako bio najveći uspeh da sam to uspjela tri ulice osvetliti. Deca koja idu u školu da nisu mogla videti kad se vraćaju, žene starije koje idu lekaru, bio je tačno mrkli mrak u ulicama. Ta dva bih odvojila da sam ekstra baš uradila. To mi je najveći uspeh što sam ja ciljala sebi.

Interview with XX4 – kodirano 37 referenci (pokrivenost 14,74%)

Referenca 1: Podtema: Opšta situacija u lokalnoj zajednici

Mislim nama inače ovdje kultura nije na nekom zavidnom nivou u XX [lokalna zajednica], realno svi ovi kulturalni događaji nisu nešto pretjerano posjećeni.

Referenca 2: Podtema: Problemi i potrebe žena u lokalnoj zajednici

Žene su realno podcijenjene, prvo su podcijenjene u politici, evo ja radim u političkoj stranci i sve, ali uvijek se sve znate kako to ide kad su raspodjele pozicija, pusti žene, daj, muškarce postavljaju. Mi u Skupštini opštine imamo samo 4 žene od 25 odbornika. Pa eto nekako, teže je ženama realno doći do posla, teže se zapošljavaju, pogotovo kod privatnika postoje te predrasude kao i svugdje, ako je mlada, ako se tek udala, zatrudneće nemoj nju, tako da manje više koliko sam stekla utisak na svim ovim seminarima i radionicama, je to svuda isto u ovim lokalnim zajednicama.

Referenca 3: Podtema: Saradnja/podrška lokalne vlasti

Ono bilo je lijepo tako da sam baš nekako ponosna što smo to sve uspjele organizovati, mali nam je budžet, mi jesmo na opštinskom budžetu ali to je samo za te neke minimalne troškove. Ono što je meni zasmatalo je zašto nekom udruženju date 500 maraka a oni za tu cijelu godinu nisu ništa organizovali nisu ništa, zašto će njima tih 500 maraka, pa bolje tih 500 maraka dati nekom drugom udruženju koji će imati neke koristi od toga. I možda smanjiti to, ako se daje za 17 NVO napraviti neki sistem bodovanja, mi dostavljamo taj godišnji izveštaj kad dostavimo taj godišnji izveštaj da se predloži, nek dobije 5, 10 NVO ali od kojih društvo ima neke koristi.

Interview with XX5 – kodirano 16 referenci (pokrivenost 6,4%)

Referenca 1: Podtema: Opšta situacija u lokalnoj zajednici

Rijetki su oni koji su došli ovde i pričali s nama o problemima koji nas muče. Jer koriste nas za 100 g kafe, jedan keks kad je predizborna kampanja u pitanju i da ja dam svoj glas za to.

Referenca 2: Podtema: Problemi i potrebe žena u lokalnoj zajednici

Razmišljamo dnevni centar za djecu da majke mogu da se odmore, jer su samohrane majke i konstantno pričam sa donatorima da dovedemo mlade volontere da napravimo dnevni centar da djeca imaju da se druže.

Referenca 3: Podtema: Saradnja/podrška lokalne vlasti

Lokalni političari su mali i neobrazovani ljudi, ne zna se izraziti, ne zna kako sebi da pomogne, pa kako će meni. I samo podižu ruke, lokalni vijećnici, ne znaju ni za šta se glasa a imaju platu od 2000 maraka. Kad sam im rekla da nemam rasvjetu, a on mi je rekao šta hoćeš, nisi je imala ni prije rata, a ja želim ići naprijed i on me vraća natrag.

Interview with XX6 – kodirano 22 referenci (pokrivenost 8,76%)

Referenca 1: Podtema: Opšta situacija u lokalnoj zajednici

Na opštini [XX] gdje mi radimo, mi imamo romskih porodica od 32 do 35. Međutim, mi radimo i sa drugim korisnicima koji nisu samo romske. Jedino smo romsko udruženje ali i jedino koje takvu vrstu usluga pruža. Tako da nama se obraćaju i drugi bez obzira na vjeru, naciju i vjeroispovjest.

Referenca 2: Podtema: Problemi i potrebe žena u lokalnoj zajednici

Mi imamo situaciju kada nama žene dođu već kad su istjerane na ulicu, kada su pretučene i kada su pobjegle. I nisu mogle izvući djecu, samo su tako pobjegle. I onda Centar [za socijalni

rad], ili ljudi je osuđuju: ona nije nikakva majka, ostavila je djecu. Centar to neće tako reći, nego vidiš. Tu smo imali puno problema i tu je pravica nam je pomogla.

Referenca 3: Podtema: Saradnja/podrška lokalne vlasti

Imamo opštinski prostor. Od opštine smo dobili kancelarije. Od opštine smo stvarno prepoznati kao Udruženje koje dosta radi. Dobili smo poslovni prostor, tu imamo dvije prostorije. I sad ovu jednu opremamo pošto nam je prokišnjavala. Jako je bila loša i promijenili smo i krov i sve to, i sada opremamo tu jednu malu.

Interview with XX7 – kodirano 16 referenci (pokrivenost 6,37%)

Referenca 1: Podtema: Opšta situacija u lokalnoj zajednici

Ambulanta je daleko, prevoz – nema redovnih autobuskih linija. Ko ima para, može da plati taxi da ga odveze do [XX] u dom zdravlja. Mora se voziti u [XX] u kantonalnu bolnicu gdje se sve radi. Opet nema autobusne linije. Tako da je to veliki problem.

Referenca 2: Podtema: Problemi i potrebe žena u lokalnoj zajednici

Mi kada radimo – sve preglede, doktora, medicinsku sestru – sve mi platimo. Potrošni materijal, jer ne možemo čekati da nas se se vlast sjeti. Kada smo mi to tek počeli raditi, bilo je dosta žena koje dugo godina nisu bile na pregledu, pa smo imali jako puno karcinoma. Ja sam čak izlazila i u medije s nekim od tih informacija.

Referenca 3: Podtema: Saradnja/podrška lokalne vlasti

Ali evo – za 20 godina rada nismo dobili niti jednu konvertibilnu marku iz općinskog budžeta. To je ono: sve vam damo, sve može, ali kada su konkretne stvari u pitanju, kada je novac u pitanju – e, onda nema. Evo, na Općinskom vijeću – oni hoće. Bude jednoglasno objavljena Odluka u vijeću. Trebaju da plate nešto. Ili nešto drugo. I oni to hladno ne urade. I uvijek – nema para. A ima para.

Intervjui sa XX8 – kodirano 25 referenci (pokrivenost 9,96%)

Referenca 1: Podtema: Opšta situacija u lokalnoj zajednici

Još uvijek smo ona patrijarhalna sredina. Najveći nedostatak je: što uvijek žene: ma daj nemoj mene. Ja bih voljela da se pokrenu. Da dodju daj ja ću nešto. Da počnu mijenjati svoju rutinu: pravim kafu, pravim ručak. Da su malo odvažnije. Da izađu iz svoje svakodnevnice, rutina. Nije to samo otići na izlete. I ja sam bila takva, sve je bilo kako otac kaže, ali onda sam vidjela da se ja ne slažem sa milion stvari koje me sekiraju. Ma neću više. Onda sam pogledala.

Referenca 2: Podtema: Problemi i potrebe žena u lokalnoj zajednici

Ne prijavljuje se nasilje. Mi smo radili radionice, okrugle stolove i tribine. Prvi smo počeli govoriti jer su se počele samoinicijativno žene javljati. Preko humanitarnih aktivnosti čule, pa su došle. Često odu u Centar za socijalni rad, a oni ih upute nama.

Referenca 3: Podtema: Saradnja/podrška od lokalne vlasti

Trebali su na tu humanitarnu domanicu platiti 30%, odnosno oko 7 ili 9.000 KM. Vrijeme godišnjih odmora, u Opštini nema nikoga. Zvala privatno načelnika, koji je rekao: „Ja nisam u BiH“ – Šta me briga, nisu ni bojice. 2 i pol mjeseca je ležalo u Zagrebu, bila je opasnost da će se platiti ležarina po danu. Niko ne zna ko je nadležan.

Interview with IX – kodirano 13 referenci (pokrivenost 5,18%)

Referenca 1: Podtema: Opšta situacija u lokalnoj zajednici

Nema autobuske stanice, nema obilježje za autobuske stanice, nisu povezana lokalna sela da siđu na magistralni put. A to bi opština trebala ali vodeće strukture ako je jedna strana, druga ispašta.

Referenca 2: Podtema: Problemi i potrebe žena u lokalnoj zajednici

Mlade devojke se ne školuju, jer muško iz porodice treba da se obrazuje. Veliki broj žena su nepismene i teško je s njima i raditi a da ne radimo sa njima na tom osnovnom delu, da članice mogu da pišu, da napišu kratki članak, objavu, par fotografija npr. ja krećem kod nas da se krene od najjednostavnijeg nivoa. Onda za poljoprivredna domaćinstva, promocija njihovog rada kako da plasiraju svoje proizvode. Onda ta psihosocijalna pomoć, jer veliki broj nema mogućnosti da priča o problemima a veliki broj ljudi danas ima problema.

Referenca 3: Podtema: Saradnja/podrška lokalne vlasti

A kad treba da se da udruženju 1000 maraka [ništa], nemamo internet u organizaciji jer nismo obezbeđene da to plaćamo i onda ne želimo da pravimo probleme, znale smo teta XX i ja da platimo knjigovođu, internet. Jer nemamo članirane, od koga ćete tražiti. Tražiš osobu koju poznaješ da te pogura.

- b) Quotations coded under the theme "Activities of analyzed women's organization (Aktivnosti analizirane ženske organizacije) and sub-themes (categories): "capacity to act" (kapaciteti za djelovanje), "focus of action of the organization", and "other activities" (ostale aktivnosti)**

Interview with XXI

Referenca 1: podtema: kapaciteti za djelovanje

Imamo strateške planove. Prošle godine je predočen na Skupštini. Ali nažalost, niko ne radi na njima. Šteta je. Lijepo je znati u kom obimu možemo raditi, na šta se fokusirati. Ali, 2– 3 osobe ne mogu. U redu je, ali u nekom momentu, pukneš u smislu, šta meni ovo treba. Mi imamo cilj da se žene u zajednici potaknu i zajednicu na razvijanje, ali ako nema motivacije. Uglavnom se izdvojilo 5-6 žena koje sve to nose.

Referenca 2, podtema: fokus djelovanja

Dosta radimo na ženskom poduzetništvu. Možda se to dotiče mene, pa onda ih i ja guram u tom smjeru i govorim im da bi one bile nezavisne da je važno ekonomsko preduzetništvo, ali

opet – sve zavisi od osobe do osobe. Mi imamo gore super područje. Zemlja; zrak je čist; nadmorska visina gdje može da uspjeva sve.

Referenca 3, podtema: ostale aktivnosti

Imali smo predstavu. Joj, da! U školi smo, pravimo predstavu. I sada, imamo ženu udata je, ima porodicu. I to počinje nju biti sramota. Sramota je muža, oca, djece, ona je već u nekim godinama. Ja sam učestvovala u toj predstavi. I ona je sad u tim nekim godina. I sad, smijati će joj se neko. A mi smo imali to što zovemo kafa dobrodošlice za dijasporu. Niko ništa nije uradio za dijasporu, a nama ide godišnjica i hajmo mi to osmisliti. Bilo je sad teško ubaciti ženu u glumu. Ali eto, na kraju su bile zadovoljne i bilo im je drago.

Interview with XX2

Referenca 1, podtema: kapaciteti za djelovanje

Kad nešto ovako radimo. Neki projekt. Hoćemo li žene. Hajmo! Sve su zainteresovane. Kad dođemo do toga da nešto treba realizovati – ona ne može, ona krava, ona ovo, ona djeca. Baš su teške.

Referenca 2, podtema: fokus djelovanja

Mi još uvijek lutamo. Nemamo, od raznih projekata, nismo. Možda je to loše. Možda i nije. Možda je bolje da pokušamo svašta nešto, pa da vidimo. Na početku, nismo htjeli reći e to ćemo. Evo ovo za šumu, došlo je samo po sebi.

Referenca 3, podtema: ostale aktivnosti

Stavimo stolove, pa pustimo muziku, pa dijelimo kolačiće. Da napravimo nešto, da se nešto dešava. Pa smo radile za Valentinovo, u Radničkom domu. Ovdje ljudi nisu ni spremni za neke škakljive stvari, kako bih rekla – da ih neko malo drugačije gleda. Oni će samo učestvovati u budaleštinama. Tipa sijelo, skaknje. Kada su u pitanju radionice – ma i neće baš. Imali smo i humanitarne. Ovdje za jednog našeg sugrađanina kome je palo drvo, nepokretan je skroz. Imale smo koncert, skupile smo preko 5000 maraka. Onda smo za izbjeglice iz Sirije, pravile smo obroke, pa smo u garderobi, pa smo jednom one uložke za žene pripremali. Ima toga dosta, ali ne možemo se sjetiti. A imamo i ono kad smo sa ženama onu radionicu, pa smo ono nešto sa ikebanama, učile druge kako da prave ikebane. A imale smo i ono s reciklažom plastike – pravile smo nakit, ukrase, i tako. Uključivale smo žene i djevojke koje su željele, a nisu članice Udruženja, da se uključuju i rade.

Interview with XX3

Referenca 1, podtema: kapaciteti za djelovanje

Ja svoju kancelariju nemam, ja koristim resurse XX [naziv NVO]. U XX ima socijalni radnik, ima psiholog, ima pravnik tako da sve te usluge ja koristim i oni mi baš izlaze u susret za bilo šta što mi treba. Imamo psihologa koji je imao preko 20 i nešto razgovora sa ženama koje su došle kod mene u moje udruženje i ja sam ih zamolila da s njima porazgovaraju.

Referenca 2, podtema: fokus djelovanja

Ali iz zajednice žene pretežno su dobijale bar jednu uslugu od mene za ove dve (2) godine. Oko 75 žena ima a negde do 20 članica ima, a 75 to su majke od djece koje su nama tu i kojima sam ja pružila bar jednu pomoć i uslugu, te upisivanje djece u školu ili upisavanje u rodni list ako nisu znale, u domu zdravlja ako se nisu znale zakazivati, na birou ako se nisu znale prijaviti, popunjavanje nekih papirologija, davanja informacije za prava, sve sam ja to ženima našima u XX [naziv lokalne zajednice] davala.

Referenca 3, podtema: ostale aktivnosti

Pa žene koje su u kućama da su prvi put izašle negde u kafiću da popiju kafu, to je bio naš veliki uspjeh, pa evo sad i seminari gde nam žene odlaze na seminare, da ostave ženu kuću i djecu i to je veliki uspeh. I to je bio naš cilj da te žene malo izvučemo iz kuće i da ih socijaliziramo.

Interview with XX4

Referenca 1, podtema: kapaciteti za djelovanje

Imamo dosta školovanih žena, visokoobrazovanih, koje govore strane jezike, koje su zaposlene imaju dobre poslove, rade u državnoj službi i tako dalje. Mislim da za ta neke poslove vjerovatno da bi se mogla osloniti na njih, ali za sve ne. A što se tiče tog volonterskog rada, nismo mi sad tu toliko ni radile, organizovale smo te radionice a nije sad to neki posao strašan. Putovanja, to sve što smi mi organizovale te promocije i to ono nekako bile smo solidarne, hajde ja ću ovo ti ono, nije sad niko nešto toliko ni radio da tako kažem.

Referenca 2, podtema: fokus djelovanja

Ma nismo ni imale neka prevelika očekivanja, mi smo htjele da se mi udružimo, da skupa ne znam putujemo, da prenosimo znanja i iskustva jedna na druge, da pomažemo jedna drugoj. Sad, neka prevelika očekivanja i planove da smo imali i da ih imamo sad, nemamo, s obzirom na trenutnu situaciju i u državi i u našoj opštini i sve.

Referenca 3, podtema: ostale aktivnosti

Evo u decembru smo pokrenuli ovaj projekat zdrav život, to je promocija zdravog života i načina života, tu smo pod kirijom u jednom prostoru, plaćamo po 10 maraka mjesečno i tu treniramo fitnes, imamo fintes instruktorku ona nas savjetuje o zdravoj ishrani, mi sad planiramo da taj projekat proširimo na neki malo veći nivo, pa da organizujemo možda na XX planini neki trening, da probudimo svijest, takođe sad ćemo poslati aplikaciju Bingo je raspisao javni poziv, tu ćemo poslati baš za taj projekat zdrav život.

Interview with XX5

Referenca 1, podtema: kapaciteti za djelovanje

Nama treba 2h do Sarajeva, do Tuzle, treba zato da se plati gorivo, da se plati autobuska karta jer mi nemamo mogućnost da, kroz male fondove se finansiramo, da imamo budžet udruženja od 50 000 KM i više da bi mogli da apliciramo na IPA fondove, evropske fondove.

Referenca 2, podtema: fokus djelovanja

Mi žene u ruralnim sredinama se uglavnom bavimo edukativno ekonomskim jačanjem naših žena jer naše žene ne mogu kupiti platenik, mi preko udruženja pomažemo koliko možemo i da uzgoje maline i svašta, i ja kažem male inekcije trebaju ženama da postignu velike vrijednosti. Jer ima žena koje su dobile jedan platenik pa sad imaju tri, četiri, koje su dobile jedan dulum maline pa sad imaju tri, četiri. To u ruralnim sredinama treba pomoći, ekonomski ih ojačati. Jer prije 13 godine meni nije bilo lako ovdje održati radionicu, nema žena, koga god zovneš „ne da mi muž, ne mogu, imam posao“, [muž] kaže „sjedite besposlene, prodajete zjale“, ali kad smo mi pokrenule, pa malo ojačaš ženu pa sad kažu žene ja imam, ja sam zaradila pa ja sam, mogu da idem na radionicu.

Referenca 3, podtema: ostale aktivnosti

Ja sam nedavno, imale smo neke radionice sa XX [naziv organizacije] sa djecom u školi, ja sam oduševljena taj dan bila kad mi je došao dečko koji je sad drugi razred srednje škole, slušao je radionice Nasilje u porodici, otac ga maltretira tuče, tuče, ja mu kažem, kaže kad je pošao da me udari rekao sam „stop nasilje sad ću zvati policiju“, znaš koji je to uspjeh. I sad došao meni i kaže ne sme kaže riječ da mi progovori. „Mogu li šta uraditi, a dosad me je vilama udarao i ja odem raditi“. To je to što treba ući u seoske škole, među djecom. Djecu i žene ojačati.

Interview with XX6

Referenca 1, podtema: kapaciteti za djelovanje

Jako nas je malo, troje – četvero, i to je problem. To je problem u mom udruženju, taj kapacitet ljudi, to je ono što je naša slabost. I nama treba barem još dvoje uposlenih. Mi nemamo osobu koja vodi samo finansije, osobu koja će raditi samo administraciju. Evo recimo ja sam ta koja piše projekte, radi administraciju i vodi finansije; dok je XX1 na terenu, on je medijator i prikuplja podatke sa terena. Dok XX2 i XX3, one mi uskaču gdje treba. Oni mi predmet na engleski, ako treba nešto ovako u administraciji mi pomoći, oni pomažu. I naravno, XX3, ona ide i na teren kada je potrebno.

Referenca 2, podtema: fokus djelovanja

Mi smo prvo kada smo se registrovali, registrovali smo se zbog žena Romkinja. Mi smo htjeli da i moje žene imaju neka prava, da imaju neke radionice i da i ja njima ono što čujem na seminarima prenesem. Kada smo se osnovali, osnivali smo se da radimo u XX [lokalna zajednica] i da imamo s njima kontakt, da radim sa svojim ženama iz svoje romske zajednice. Međutim, kako smo mi bili jedino udruženje koje pruža tako te usluge, onda je dolazila pravica iz Vaših prava i davala besplatnu pravnu pomoć svaki drugi četvrtak. Nama se pojavilo jako puno korisnika, htjeli mi ili ne; oni su sami počeli dolaziti u Udruženje. Nama dolaze muškarci i žene.

Referenca 3, podtema: ostale aktivnosti

I onda kad smo išli u opštinu XX [naziv druge lokalne zajednice iz koje nije udruženje], vidim tako puno problema u romskoj zajednici. I ja znam da mi radimo ove projekte za zdravstvenu zaštinu, da im mogu dati besplatan pregled, besplatan prevoz. Pitala ih, ljudi pristali. I onda smo mi njih počeli uključivati.

Interview with XX7

Referenca 1, podtema: kapaciteti za djelovanje

Udruženje je osnovano 1999, ali je pravno registrirano 2000. Kontinuitet rasta broja je članica je bio takav da smo do 2008. godine imali preko 500 članica. To je bilo nemoguće za koordinirati, raditi. I na tadašnjoj Skupštini je donesena Odluka da se mi dijelimo – da budu podržavateljice, stalne članice, da budu korisnice, tako da je to uvijek raslo – padalo, ali zaključno s prošlom godinom imamo 245 članica.

Referenca 2, podtema: fokus djelovanja

Što se tiče ženskog zdravlja, mi smo dobili sredstva, obnovili ginekološku ambulantu, lijepo i fino, Oni su obećali da ako mi to uradimo, i nabavimo i ultrazvuk i sve što je potrebno, da će naći rješenje za ginekologa da redovno dolazi. Šta znači redovno – jednom sedmično. Međutim, dok smo imali novca i finisirali, on je dolazio. Kad mi više nismo imali novca – onda su oni to radili još jedno mjesec dana. Onda mi to periodično radimo. Kad nađemo novac, jednom nam je Federalno ministarstvo zdravlja dalo podršku – onda organizujemo za žene slabijeg materijalnog stanja – preglede, besplatne papirne testove, i dalje pišemo i tražimo sredstva.

Referenca 3, podtema: ostale aktivnosti

Nasilje jeste veliki problem u našoj zajednici. I taj Centar za djecu što mi vodimo, jeste u biti za djecu starosti od 6 do 16 godina koja imaju problema s učenjem i koja dolaze iz problematičnih obitelji, u kojima ima i nasilja i siromaštva i svačega nečega. I onda smo kroz to, involvirane u te slučajeve, a pošto smo potpisnici i ovog županijskog kodeksa i platforme, obavezno zovemo i policiju.

Interview with XX8

Referenca 1, podtema: kapaciteti za djelovanje

Mi nismo ni znale šta je statut, i vremenom ćemo doradivati. Strateške planove smo počele, nismo još aplicirale prema većim organizacijama, radimo uglavnom male aktivnosti i prema prema ministarstvima.

Referenca 2, podtema: fokus djelovanja

Glavna aktivnost nam je Festival hrane XX, koji traje dva dana a izlagači iz svih gradova dođu kod nas u XX. Ovdje žene ostaju kući, i kroz taj festival smo željele baš da one predstave te proizvode, a ne muž.

Referenca 3, podtema: ostale aktivnosti

Mi smo radili radionice, okrugle stolove i tribine. Prvi smo počele govoriti [o nasilju u porodici] jer su se počele samoinicijativno žene javljati, preko humanitarnih aktivnosti čule, pa su došle. Često odu u Centar za socijalni rad, a oni ih upute nama.

Interview with XX9

Referenca 1, podtema: organizacijski kapaciteti za djelovanje

Nekada smo, ja sam pisala kao draft strateškog plana, to smo radili u okviru Fondacije za osnaživanje žene, i zvao se Strateški plan za žene povratnice, upoznale smo načelnika sa tim i da ga ustupimo na korištenje, i upoznat je načelnik s tim bio, pošto je isti 10 godina ali nismo imale mogućnosti da napravimo strateški plan da obuhvati dvije ili četiri godine. Jer mi radimo neke stvari od srca i nisu nam potrebna sredstva.

Referenca 2, podtema: fokus djelovanja

Kad su projekti svaki dan smo se okupljale, kad imamo kurseve kao što je frizerski, onda informatički, kurs šivenja i to je do dva puta sedmično.

Referenca 3, podtema: ostale aktivnosti

Ono što smo mi radile i stoji ovdje ovaj moto i logo jeste *Niti jedna žena nevidljiva* od Ženske mreže što smo radile za 16 dana aktivizma prije dvije godine, i pomoglo nam je da vidimo šta su problemi nas i sa čim se žene sve susreću. Veliki veliki i ciljevi i zadaci i sve, ali svaki put kad mislim da sjedimo ovako svjesni smo šta imamo da radimo, to su neke stvari koje mi morati približiti nama.